



T.C.
ELAZIĞ VALİLİĞİ
ELAZIĞ İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI II. DÖNEM I. YAZILI ORTAK YAZILI SINAVI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ 10. SINIF



SABAH
OTURUMU

CEVAP ANAHTARI



1. Oğuz Kağan Destanı'ndan alınan aşağıdaki metinde geçen altı çizili kelime grubunun anlamını metnin genel anlamından hareketle açıklayınız. (10 Puan)

Oğuz Kağan bu toydan sonra dünyanın dört bir tarafına elçilerle şu mektubu gönderdi: “Ben Uygurların kağanıyım ve yeryüzünün dört köşesinin kağanı olmam gerekir. Sizden itaat dilerim. Kim benim emirlerime baş eğerse hediyelerini kabul eder ve onu dost edinirim. Kim baş eğmezse gazaba gelirim. Onu düşman bilirim. Onunla savaşır ve onu yok ettiririm. *‘Bir kimsenin(güçlü kişinin) buyruğuna uymamak / İtaat etmemek / Söz dinlememek’ bu anlamı karşılayacak farklı bir ifadeyle yazmaları ve bu kelimeyi “birine boyun eğmemek, itaat etmemek, söz dinlememek” anlamına gelecek biçimde kullanılan ifadeler doğru kabul edilir.*

2. Doğal destanların iki özelliğini yazarak Türk edebiyatındaki doğal destanlara bir örnek veriniz. (10 Puan)

Destanların temelinde çekirdek bir olay vardır. Bu olay gerçektir. / Özellikle İslamiyet öncesi döneme kaynaklık ederler. / Destanların dil ve anlatımı kimi zaman kahramanlara olağanüstü özellikler kazandırır, ifadeler açıktır. / Sözlü ürünlerdir. Ergenekon Destanı / Bozkurt Destanı / Göç Destanı

- » Birdenbire ormanın en derinliklerinden bir çılgık duyunca korkarlar.
- » Zaman geçtikçe kızgın güneş yoldakileri canından bezdirmiş, perişan etmişti.
- » Bamsı Beyrek kırk yiğidin kendisini ayıplamaması için susmak zorunda kaldı.
- » Birtakım insanlar, işlerini düzene koymak için oldukça gayret gösterir.
- » Süpürgesiyle kurumuş yaprakları itinayla süpürdü, kimseye görünmeden uzaklaştı.

3. Yukarıdaki cümlelerde yer alan sıfat tamlamalarını bulup yazınız. (10 Puan)

bir çılgık, kurumuş yapraklar, kırk yiğit, birtakım insanlar, kızgın güneş

4. Tanzimat dönemi roman özelliklerinden iki tane yazınız. (10 Puan)

Fransız yazar ve şairler örnek alınmıştır. / Yapıtlar klasisizm ve romantizmin etkisinde yazılmıştır. İyi - kötü, güzel - çirkin ayrımı net çizgilerle yapılmıştır. / Roman ve hikayede konular günlük hayattan (duygusal, acıklı) ve tarihten seçilmiştir. Romancı, romanın kahramanına sık sık müdahale etmiştir. / Diyaloglarda sade, betimlemelerde süslü ve ağır bir dil kullanılmıştır. Tiyatro yapıtlarının dili, diğer yapıtların dilinden daha sadedir. / Tiyatro, halkı eğlendirmede ve eğitimde eğlenceli bir araç olarak görülmüştür.

5 ve 6'ncı soruları aşağıdaki metinden hareketle cevaplayınız.

Tren o istasyonda bir dakika duruyordu. Gelirken gece geçmiştik, bu sefer ikindiden epey sonraydı. Frenlerin gıcirtısı kesilmeden pencereyi açtım, ilerideki vagonlardan birisine heybeli ve sepetli bir köylü bindi. Onun hayatını ve geldiği yeri bilmek isterdim. Köy, birkaç kilometre ilerideki tepenin ardında olmalıydı. Bu, şu berbat yolun orada kayboluşundan belli.

Lokomotifin yanında duran lâcivert elbiseli memur, su buharları içinde, rüyada gibi görünüyordu. İstasyonda ne başka bir insan ne de bir eşya vardı. Görünürlerde ağaç da yoktu. Şu karşımdaki çamlar müstesna. Saydım tam 26 tane idiler; ince, fakat çok yüksek ve koyu yeşil renkli tam yirmi altı çam ağacı. Dalları tâ yukarıdan başlıyor ve böylece kümenin altında ferah, sakin ve rüyalı bir kıta meydana geliyordu. Bir yaz ikindisi orada oturmak, uzakları ve uzaktakileri düşünmek hoş olmalıydı.

5. Bu parçadaki zaman ve mekânın özelliklerini yazınız. (10 Puan)

Zaman özellikleri: Tren istasyonunda ve çevresinde yoğunlaşıyor. Metindeki ana mekan öğeleri istasyon, tren, çam ağaçları ve çevre manzarasıdır. Mekan Özellikleri: Metinde genellikle geçmiş zamana vurgu yapılır, Ancak, şimdiki zamanda kullanılmıştır, İkinci/Gece

6. Bu parçanın bakış açısını ve anlatıcısını yazınız. (10 Puan)

*I. Teki Kişi Anlatıcı
Kahraman Bakış Açısı*

7. Aşağıda verilen eserlerin hangi yazara ait olduğunu karşılıklarına yazınız. (10 Puan)

Eser	Yazar
Taaşuk-1 Talat ve Fitnat	<i>Şemsettin Sami</i>
Aşk-1 Memnu	<i>Halit Ziya Uşaklıgil</i>

8. Aşağıda verilen cümlelerin türlerini tablodaki boş alanlara yazınız. (10 Puan)

Cümle	Yüklem türüne göre	Anlamlarına göre
Hiç kimse görmek istemeyen kadar kör değildir.	<i>isim</i>	<i>olumsuz</i>
Köylü, sepetini sırtlayarak vagona adımını attı.	<i>fiil</i>	<i>olumlu</i>

9. Aşağıdaki cümlelerde yazımı yanlış sözcükleri bulup sözcüklerin doğru biçimini yanına yazınız. (10 Puan)

«Yaz aylarında, kuzey Ege'nin masmavi sularında yelken yapmak en sevdiğimiz etkinliklerden biri (*Kuzey*)

«5 Mayıs 2023 cumartesi günü, şehrimizde büyük bir festival düzenlenecek. (*Cumartesi*)

«18 Temmuz 1964'de, İstanbul'da tarihi Boğaziçi Köprüsü'nün temeli atıldı. (*1964'te*)

10. Aşağıda verilen metni diyalog (karşılıklı konuşma) halinde yazınız. (10 Puan)

Ahmet, çocukluğundan beri hayalini kurduğu uzay macerasını gerçekleştirmek için uzay ajansına başvurdu. Uzay ajansından Mehtap Hanım, Ahmet'in tutkusu ve yetenekleri karşısında etkilenecek ona bir uzay görevi teklif etti. Ahmet, heyecanla teklifi kabul etti ve uzaya gönderilecek olan astronotlar arasına seçildi.

Örnek Cevap1:

Ahmet: "Merhaba, ben Ahmet. Uzay macerasını gerçekleştirmek için başvuruda bulundum."

Uzay Ajansı Temsilcisi: "Ahmet, hoş geldiniz. Başvurunuzu değerlendirdik ve sizinle ilgili çok etkilendik."

Ahmet: "Gerçekten mi? Evet, diyorum"

Uzay Ajansı Temsilcisi: "Evet, Ahmet. Tutkunuz ve yetenekleriniz bizi etkiledi. Size bir uzay görevi teklif etmek istiyoruz."

Ahmet: "Bu harika bir haber! Kabul ediyorum!"

Uzay Ajansı Temsilcisi: "Çok sevindik! Uzaya gönderilecek olan astronotlar arasına seçildiniz."

Ahmet: "Teşekkür ederim. Uzay macerası benim için bir rüyanın gerçeğe dönüşmesi olacak."

Örnek Cevap2:

Ahmet: "Merhaba, ismim Ahmet. Uzay macerasını gerçekleştirmek için başvurudum."

Uzay Ajansı Temsilcisi: "Ahmet, hoş geldin. Başvurunu inceledik ve çok etkilendik."

Ahmet: "Gerçekten mi? Bu harika bir haber!"

Uzay Ajansı Temsilcisi: "Evet, tutkunuz ve yetenekleriniz bizi etkiledi. Size bir uzay görevi teklif etmek istiyoruz."

Ahmet: "Kesinlikle kabul ediyorum!"

Uzay Ajansı Temsilcisi: "Çok sevindik! Uzaya gönderilecek astronotlar arasına seçildiniz. Detayları en kısa sürede paylaşacağız."

Ahmet: "Teşekkür ederim! Bu gerçekten hayalimdeki bir fırsat."